

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

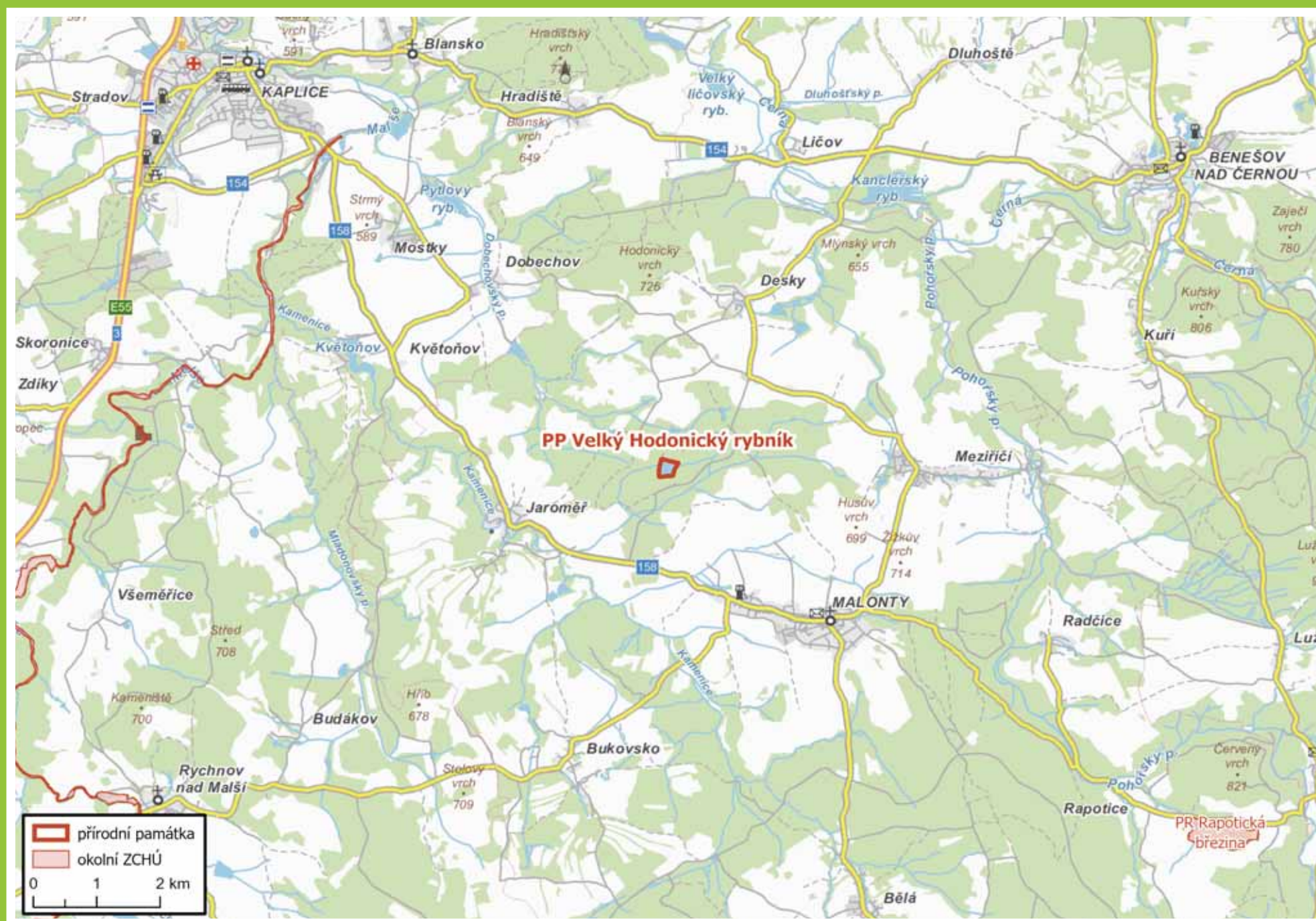
Ministerstvo životního prostředí

Přírodní památka

VELKÝ HODONICKÝ RYBNÍK

Evropsky významná lokalita

MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Velký Hodonický rybník byl v roce 2009 zařazen mezi evropsky významné lokality (EVL) vzhledem k hodnotnému společenstvu vodních rostlin včetně populace zvláště chráněného druhu **leknínu bělostného** (*Nymphaea candida*). Národní ochranu lokality zajišťuje stejnojmenná přírodní památka o rozloze necelé tři hektary, která byla vyhlášena v roce 2023. Velký Hodonický rybník se nachází v českokrumlovském bioregionu, ve fytogeografickém okrese Kaplické mezihoří, v nadmořské výšce cca 630 m n. m.

Leknín bělostný (*Nymphaea candida*) je vytrvalá vodní rostlina se silným plazivým oddenkem, který kořene v dně rybníka. Listy mají dlouhý řapík, eliptický tvar a plovou na hladině. V létě se nad vodou objevují krásné velké bílé květy. Do roku 2010 byla zdejší populace leknínu bělostného velmi početná a zaujímal podstatnou plochu hladiny rybníka. Poté se početnost řadu let rychle snižovala, až z původní populace zbylo jen několik jedinců. Po úpravě hospodaření na rybníce se populace vzchopila a rozrostla na cca 100 jedinců, které dokládá průzkum z roku 2019.

leknín bělostný

bublinatka jižní

Z dalších zajímavých rostlin se v rybníku objevuje **bublinatka jižní** (*Utricularia australis*). Bublinatky jsou vodní masožravé rostliny s ponořenými prýty a listy ve tvaru vláskovitých úkrojků. Listy nesou četné lapací mčhýřky o průměru 2–3 mm. Mčhýřky nasávají vodu s drobnou kořistí, kterou obsažené trávicí enzymy rozpouští. Na začátku léta jinak nenápadná bublinatka vykvetá jasně žlutými květy s výrazným pyskem na dlouhých stopkách nad vodou.

rozpuk jízlivý

netýkavka žláznatá

Vodní hladinu obkružují litorální porosty. Tvoří je zejména **orobinec široolistý** (*Typha latifolia*) s palcovitým hnědým květenstvím – „doutníky“, vysoká tráva **zblochan vodní** (*Glyceria maxima*), poněkud nižší **chrostice rákosovitá** (*Phalaris arundinacea*) a **třtina šedavá** (*Calamagrostis canescens*). Z vysokých ostric se uplatňují především **ostřice mčhýřkatá** (*Carex vesicaria*), **o. zobánkatá** (*C. rostrata*), **o. šedavá** (*C. canescens*) a **o. trsnatá** (*C. caespitosa*). U severního břehu vegetuje menší populace **mochny bahenní** (*Comarum palustre*), která kvete v létě tmavě červenými pravidelnými květy. Ojediněle byl na okraji rákosin nalezen **rozpuk jízlivý** (*Cicuta virosa*). Jedná se o mrkovitou rostlinu, která patří mezi nejjedovatější druhy naší flóry. Na hrázi a podél potoka pod hrází se rozšířuje **netýkavka žláznatá** (*Impatiens glandulifera*), která může dosahovat až dvoumetrové výšky. Její velké květy na tenkých stopkách intenzivně sladce voní. Mívají nejčastěji růžovou barvu, ale jejich barevná škála zahrnuje skoro bílé až tmavě nachové odstíny. Nepůvodní netýkavka žláznatá představuje úspěšný invazní druh původem z Himálaje, který se od poloviny 19. století šířil Evropou zejména podél vody. Stejně jako ostatní netýkavky využívá zajímavý způsob rozmnožování. Tobolky se zralými semeny při dotyku praskají a semena vystřelují až několik metrů daleko.

Velký Hodonický rybník znamená domov pro početné společenstvo vážek, neboť má bohaté litorální pásmo a stabilní vodní hladinu. Dospělci i larvy vážek se živí dravě, zejména drobným hmyzem. Vyskytuje se zde třeba zvláště chráněná **vážka jasnoskvrnná** (*Leucorhina pectoralis*) s typickými barevnými znaky, především velkou bílou skvrnou na hlavě a jasně žlutou skvrnou na svrchní straně 7. článku zadečku. Špičky jejích průsvitných křídel zdobí malé kontrastní černé skvrny a báze zadního páru křídel nese nepravděpodobně tmavou skvrnu. Z dalších přítomných

druhů můžeme jmenovat **šídlo sítinové** (*Aeshna juncea*), **šídlatku tmavou** (*Lestes dryas*) a **šídlatku zelenou** (*Lestes virens*).

Kromě vysazených ryb byla při ichtyologickém průzkumu zjištěna i malá rybka **slunka obecná** (*Leucaspis delineatus*), která dorůstá nejvýše 5 cm. Jedná se o náš původní mizející druh, který zaujme svým rozmnožováním. Teritoriální samci čistí trdlišť a chrání jikry, které jsou připevněny v řetězcích kolem kořenů, rákosí a jiné vodní vegetace, až do vyhlínutí a rozplavání potůru.

Velmi pestré je zdejší společenstvo obojživelníků. Při průzkumu byla prokázána přítomnost sedmi druhů. Z ocatých obojživelníků zde žijí v nevelkých populacích **čolek obecný** (*Triturus vulgaris*) a **čolek velký** (*Triturus cristatus*). Samci čolků mají na jaře v době rozmnožování výrazný svatební šat. Zatímco čolek obecný je žlutohnědý s tmavými skvrnami a nízkým hřbetním lemem, čolka velkého zdobí vysoký zubatý lem a lesklý perletový pruh na ocase. Během roku dospělí čolci vystřídají dva odlišné životní styly, takzvanou **suchozemskou a vodní fázi**. Vodní fáze začíná brzy z jara. Zvířata se zdržují ve vodě a dochází

šídlatka zelená

vážka jasnoskvrnná

čolek obecný

čolek velký

k rozmnožování. Samečci si během složitých svatebních tanců namlouvají své partnerky. Samičky pak kladou vajíčka v dlouhém intervalu od začátku jara do června. Celkem nakladou okolo 150 až 200 vajíček, přičemž každé z nich pečlivě zabalí do listů vodní vegetace. Larva se vyvíjí zhruba 3 měsíce. Pokud se vylihně pozdě a nestihne se přeměnit v dospělce, může i přezimovat. **Larva** je oproti pulcům žab nápadná vnějšími keříčkovitými žábami. Po ukončení vodní fáze se dospělci stěhují na souš, ztrácejí svatební šat a zdržují se pod kameny, dřevem a v mechu. Dospělci i larvy se živí především různými bezobratlými, ale dokáží zdolat i malé obratlovce, například mladé larvy jiných čolků.

Z žab žije v rybníku nevelká populace „zelených skokanů“, **skokan zelený** (*Rana kl. esculenta*) a **skokan krátkonohý** (*Rana lessonae*). Běžný pozorovatel druhý od sebe většinou nepozná, protože vypadají skoro stejně, nicméně skokan zelený bývá trochu větší i jeho zvukové projevy zní jinak. Zelení skokani obývají vodní prostředí celoročně. V jarních měsících se od rybníka ozývá typické skřehotání, které vyluzují samci a zesilují ho pomocí dvou rezonančních mčhýřků po stranách hlavy. Po spáření klade samička vajíčka do vody ve shlucích. Z vajíček se vykulí pulci, kteří nemají nohy a pohybují se vlněním plochého ocasu. Vyvíjejí se ve vodě a dýchají žábami. Postupně se během několika měsíců objeví zadní končetiny, poté přední a nakonec zmizí ocas. Dospělec dýchá plicemi vzdušný kyslík. Z „hnědých skokanů“ zde žijí **skokan štíhlý** (*Rana dalmatina*) a **skokan hnědý** (*Rana temporaria*). Jedná se o hnědě zbarvené skokany s dlouhými zadními nohama. Zejména skokan štíhlý se díky urostlým zadním nohám pohybuje dlouhými skoky. Žabí spektrum doplňuje **rosnička zelená** (*Hyla arborea*), malá zelená žába s kulatými přísavkami na prstech, která se zdržuje na stéblech vegetace.

Fotografie:

Martin Černý: šídlatka zelená, vážka jasnoskvrnná / Alexandra Čurnová: bublinatka jižní, netýkavka žláznatá, rozpuk jízlivý / Zdeněk Hanč, fotohanc.com: čolek obecný, čolek velký /

Autor textu:

Kateřina Jemelková: leknín bělostný

Mapové podklady:

EIA SERVIS s. r. o., U Malše 20, České Budějovice
mapa okolí: podkladová mapa 1:100 000, © CEDA Maps a. s.; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
ortofoto: ortofoto ČR 2021, © ČÚZK; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
letecký snímek: archiv JČK, © Jihočeský kraj

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Jihočeský kraj

